

2e kwartaalbrief 2020

06-07-2020

2.3 Nieuwe ontwikkelingen met financieel effect in 2020

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen aan de orde die een financieel effect hebben. Dit kunnen ontwikkelingen zijn met een effect op het rekeningsaldo of betrekking hebben op de inzet van reserves. Ook aanpassingen van investeringsbudgetten komen in dit hoofdstuk aan bod. Het betreft begrotingswijzigingen waarover de raad besluiten moet nemen.

2.3.1 Koers op Initiatief (KOI) Crisisteam

Tijdens de Coronacrisis kan de gemeente een rol spelen in het faciliteren en stimuleren van maatschappelijke initiatieven. Om deze rol te kunnen vervullen is een Koers op Initiatief (KOI) crisisteam opgericht.

Het KOI crisisteam heeft wekelijks een meeting waarbij zij overzicht behouden welke initiatieven er (nieuw) zijn en een actiehouder verdienen. Hierbij wordt in eerste instantie vooral gebruik gemaakt van het netwerk. Desalniettemin is een budget nodig om achter de hand te hebben en in te zetten wanneer initiatieven een extra impuls nodig hebben. Hiervoor wordt een budget van circa € 50.000 gevraagd. Hier wordt behoudend mee omgegaan in de overtuiging dat de kracht niet ligt in de middelen, maar in de menselijke factor.

Wij zijn voornemens het budget van € 51.000 voor onvoorziene zaken aan te wenden om de kosten te dekken die voortvloeien uit de voorstellen / initiatieven. De kosten vloeien immers voort uit initiatieven in het kader van de Coronacrisis, die niemand had kunnen voorzien.

2.3.2 Streamen raadsvergadering

Raadsvergaderingen konden jarenlang via een geluidsstream op de website van DiemerNieuws beluisterd worden. Dit was gratis voor de gemeente. De bedrijfszekerheid hiervan liet echter te wensen over. Regelmatig viel het systeem in storing en omdat we geen eigenaar waren kon dit niet tijdens een vergadering opgelost worden. Met als gevolg dat de stream niet openbaar door inwoners te beluisteren was. Daarom is gekozen voor een bedrijfszekere oplossing via Gemeenteoplossingen. De eenmalige kosten bedragen € 8.000 en daarnaast is het abonnement € 5.000 per jaar. Hiermee hebben we een bedrijfszekere oplossing en service tijdens de avondvergaderingen om storingen op te lossen.

Digitale raadsvergadering via MS Teams

Vanwege de Coronamaatregelen kan de raad niet fysiek vergaderen. Om MS Teams via een openbare videostream toegankelijk te maken voor publiek zijn de volgende kosten gemaakt. Eenmalig € 3.000 en daarnaast zijn er terugkerende kosten per vergadering van in totaal € 7.000 voor een half jaar. Er valt nog niet met zekerheid te zeggen hoe lang er op deze manier vergaderd moet worden. Als deze periode korter is dan 6 maanden, dalen de terugkerende kosten.

Vooralsnog wordt via deze kwartaalbrief een budget van € 23.000 gevraagd.

2.3.3 Premies verzekeringen

In 2019 zijn er verschillende verzekeringen aanbesteed die per 1 januari 2020 zijn ingegaan. Hieronder de aansprakelijkheidsverzekering, goedwerkgeverschapsverzekering en de brandverzekering.

Vanwege negatieve resultaten in de afgelopen jaren hebben verzekeringsmaatschappijen de premies verhoogd. Dat komt enerzijds door de vele storm- en brandschades. Anderzijds spelen ook structurele factoren een rol. Zo worden letselschades snel duurder, onder meer door de introductie van affectieschade en toenemende claimbewustheid van burgers. Ook de markt voor autoverzekeringen staat onder druk omdat er meerdere jaren achtereenvolgend negatieve resultaten zijn geboekt. De premies zijn hierdoor met € 18.000 toegenomen.

Onderstaand de structurele mutatie per verzekeringssoort:

Verzekering	Was	Wordt	Mutatie
Aansprakelijkheidsverzekering	€ 51.000	€ 50.000	- € 1.000
Brandverzekering	€ 69.000	€ 92.000	€ 23.000
Goedwerkgeverschapsverzekering	€ 8.000	€ 9.000	€ 1.000
Verzekeringen wagenpark	€ 11.000	€ 29.000	€ 18.000
Totaal	€ 139.000	€ 180.000	€ 41.000

In totaal is er voor premies van verzekeringen structureel circa € 41.000 extra benodigd.

2.3.4 Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

Ook voor 2020 is bij de begroting uitgegaan van een groot overschot op het BUIG budget. Echter de gevolgen van de Coronacrisis zullen een grote impact hebben. De verwachting is dat de instroom veel hoger is dan ten tijde van het opstellen van de begroting 2020 kon worden ingeschat. Het aantal zelfstandige ondernemers dat een aanvraag heeft ingediend voor de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is 807 (situatie per 21 april 2020). Dit aantal neemt nog dagelijks toe. Op 21 april 2020 is de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) gepubliceerd. Hiermee is de regeling nu formeel van kracht en kunnen beschikkingen worden opgemaakt. Van het Rijk heeft Diemen reeds twee voorschotten ontvangen voor de financiering van de regeling voor een totaalbedrag van € 2.407.000. Voor zover nu bekend zal er met het Rijk worden afgerekend op basis van de werkelijke kosten van de TOZO regeling.

2.3.5 Krediet Verbouwing werf

Op dit moment zitten de Boa's van team Handhaving in een verandertraject. Hierbij wordt gekeken om de aansturing, invulling en effectiviteit voor nu en naar de toekomst zo optimaal mogelijk te benutten. Dit betekent dat er een gelaagdheid gaat ontstaan in de BOA-groep, diverse vacatures anders worden ingevuld naar de behoefte van nu en de toekomst, waarbij ook toezichthouders worden aangesteld.

Vorengaande betekent dat wij medio 2020 met 9 medewerkers gaan handhaven in de openbare ruimte. Voor deze 9 mensen zijn in meer of mindere mate faciliteiten noodzakelijk. Omkleedruimten inclusief lockers, was- en douchegelegenheid zijn hiervoor noodzakelijk. Gelet op de groei van het aantal medewerkers ontstaat ook de behoefte aan meer ruimte. Een ruimte om een briefing te kunnen houden aan het begin en het einde van de dienst is ook noodzakelijk.

Inmiddels is het voertuigarsenaal met vier bikes, drie scooters en twee normale herenfietsen uitgebreid naast het bestaande voertuigarsenaal. Hiervoor is ook meer ruimte noodzakelijk dan nu in gebruik is.

Deze noodzakelijke ruimte voor deze faciliteiten is niet beschikbaar in het gemeentehuis. Op de gemeentewerf zijn hier wel mogelijkheden voor. Door deze realisatie te combineren met het vervangen van de kozijnen kunnen kosten worden bespaard. Om de beschikbare

ruimten op de gemeentewerf in combinatie met de kozijnen te realiseren is een investering van € 90.000 noodzakelijk. Deze wordt afgeschreven over een periode van 25 jaar hetgeen een kapitaallast betekent van € 3.700 per jaar.

2.3.6 Gemeentelijke processen crisisbeheersing

Uit de Jaarstukken 2019 bleek dat de bijdrage aan de gemeente Amsterdam (structureel € 50.000) niet was begroot. Deze kosten zijn voor de organisatie van de gemeentelijke processen bij crisisbeheersing / rampenbestrijding (waaronder de taakvelden Opvang en verzorging slachtoffers, (regionale) crisiscommunicatie en schademanagement en dergelijke). Hiervan is bijvoorbeeld gebruik gemaakt bij de explosie Beukenhorst en wordt momenteel gebruikt in de aanpak van de Coronacrisis.

2.3.7 Uitvoering plan Omgevingsvisie

In 2020 is het Projectplan voor de Omgevingsvisie opgesteld. De uitvoering hiervan is ook in 2020 gestart. Wat betreft de kosten is rekening gehouden met een benodigd incidenteel budget van € 150.000 waarvan de helft voor 2020 en de andere helft in 2021. De eerste € 75.000 is hiermee in deze 2^e kwartaalbrief opgenomen. Het benodigd budget van € 75.000 voor 2021 wordt opgenomen in de Kadernota 2021.

2.3.8 Aanvullend budget herziening erfpachtstelsel

De nieuwe Algemene Bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht van de gemeente Diemen 2020 zijn in 2019 opgesteld en worden in de loop van 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee is de 1^e fase van de herziening van het erfpachtstelsel afgerond. Voor de uitvoering van deze 1^e fase heeft de gemeenteraad in 2019 budget beschikbaar gesteld. Voor de 2^e fase van dit proces (het implementeren en uitvoeren van de nieuwe erfpachtvoorwaarden) is in 2020 nog inzet van projectleiding en juridische advisering noodzakelijk. Totaal is een budget van € 72.000 nodig. Bij de Jaarstukken 2019 wordt voorgesteld een bedrag van € 22.000 over te hevelen als gevolg van de langere doorlooptijd van de herziening. Resteert dus nog een benodigd budget van € 50.000.

Na 2020 is de verwachting dat heruitgifte van erfpachtrechten als reguliere taak kan worden uitgevoerd.

2.3.9 Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

Als gevolg van de gewijzigde verdelingssystematiek voor de middelen van het onderwijsachterstandenbeleid krijgt de gemeente Diemen voor de OAB-periode tot en met 2022 meer middelen dan eerder verwacht. Vanaf 2020 wordt € 785.000 ter beschikking gesteld voor de bestrijding en voorkoming van onderwijsachterstanden. Ten opzichte van de begroting is dit een stijging van € 121.000. Deze middelen zullen onder andere worden ingezet voor de bekostiging van de wettelijk verplichte urenluitbreiding in de voorschoolse educatie en de continuering van de huidige activiteiten van het voorschoolse aanbod voor kinderen met een risico op een ontwikkelingsachterstand.

Hetgeen hiervoor is gemeld is de aanleiding om zowel de baten als de lasten met € 121.000 te verhogen.

2.3.10 Huidige ambities Diemen aan het werk

In het coalitie-akkoord is afgesproken dat extra inspanningen worden gepleegd om kwetsbare en vaak minder kansrijke inwoners van Diemen te ondersteunen. Op basis van de toen bekende inzichten is in de begroting rekening gehouden met een budget van

€ 110.000. Inmiddels blijkt uit de recente inzichten dat realisatie van hetgeen in het akkoord is afgesproken per saldo € 140.000 zal kosten. Dit betekent een incidentele verhoging in 2020 van het budget met € 30.000.

2.3.11 Woonlastenonderzoek

In de Raamovereenkomst prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersorganisaties en de gemeente van maart 2020 is het volgende opgenomen:

"De corporaties hebben in 2020 de ruimte om een huursomstijging van maximaal 0,5% boven inflatie toe te passen. In de periode 2021-2023 krijgen de corporaties de ruimte om een huursomstijging met maximaal 1,0% boven inflatie toe te passen. In 2020 wordt een gezamenlijk woonlastenonderzoek uitgevoerd door het Nibud. Op grond van dit onderzoek stellen gemeente, corporaties en HPD gezamenlijk vast of de afgesproken huursomstijging in de periode 2021-2023 herzien moeten worden."

De kosten voor dit onderzoek zijn geraamd op circa € 15.000. Omdat in de begroting geen budgetruimte is om deze kosten op te vangen, stellen wij voor € 15.000 beschikbaar te stellen voor dit onderzoek.

2.3.12 Verlengde pleegzorg alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv'ers)

Oud-amv'ers willen als ze 18 jaar worden, niet altijd weg bij het pleeggezin waar ze verblijven. Stichting Nidos biedt aan oud-amv'ers die na hun 18^e in het huidige pleeggezin willen blijven wonen, middels een dienstverleningsovereenkomst verlengde pleegzorg aan. Het aanbod is beschikbaar voor amv'ers die al in Diemen in een pleeggezin verbleven en duurt zo lang als nodig en maximaal tot de amv'er 21 jaar is geworden.

De kosten bedragen € 16.000 per amv'ers per jaar (prijspeil 2020). Omdat wij verwachten dat jaarlijks twee amv'ers van dit aanbod gebruik maken, stellen wij voor de begroting structureel te verhogen met € 32.000

2.3.13 Kosten Jeugdzorg

Tekorten specialistische jeugdhulp

De gemeente Diemen heeft in 2019 te maken gekregen met een overschrijding op het budget voor specialistische jeugdhulp van ongeveer € 990.000. Mede als gevolg van de stijging in het aantal jeugdigen in de zorg en de complexe problematiek is een forse overschrijding van het beschikbare budget te constateren. De overschrijding wordt veroorzaakt door:

- gecertificeerde instellingen € 240.000;
- specialistische hulp in het speciaal onderwijs € 300.000 en
- toename overige jeugdzorg ten gevolge van hogere zware complexe zorgkosten € 450.000.

De overschrijdingen bij de gemeente Diemen en de andere gemeenten op het terrein van specialistische jeugdhulp zijn voor een deel te verklaren door landelijke ontwikkelingen, namelijk stijgende kosten van de jeugdhulp, een toename van het aantal cliënten, een toename van de complexiteit van de problematiek bij jeugdigen en een toename van het aantal jeugdigen dat voorheen binnen de Wet Langdurige Zorg (WLZ), Wmo of Kinderopvang werd geholpen.

Specialistische Jeugdhulp op het Speciaal Onderwijs (SJSO)

Sinds het schooljaar 2018-2019 wordt door de gemeente Diemen en Amsterdam Specialistische Jeugdhulp op het Speciaal Onderwijs (SJSO) georganiseerd. Binnen de leerlingenpopulatie van het speciaal onderwijs kampen veel leerlingen met ernstige

gedragsproblemen of zorg- en begeleidingsvragen. Leerlingen doen regelmatig een beroep op jeugdhulp. De kosten voor deze hulp zijn naar schatting € 300.000 per schooljaar en komen bovenop de huidige kosten voor specialistische jeugdhulp.

Beheersmaatregelen

Tevens zijn ook oorzaken te vinden vanuit de werking van het huidige (ingang 2018) specialistische jeugdhulpstelsel, waartoe in 2019 beheersmaatregelen zijn opgenomen. De maatregelen zijn gericht op het beter sturen op verwijzingen en tariefafspraken die beter aansluiten bij de werkelijke kosten gemaakt door aanbieders.

In 2020 ontwikkelen we de financiële beheersbaarheid door. Dat doen we onder meer door te gaan werken met een normbudget per zorgaanbieder, om meer te sturen op de uitgaven. Zoals hierboven ook al beschreven zien we dat voorzieningen uit voorliggende wetten (Wlz, Wmo, Kinderopvang) niet altijd worden ingezet, maar in plaats daarvan middelen uit de Jeugdwet worden gebruikt. In 2020 voeren we een bestandsanalyse uit, met als doel beter te sturen op de rechtmatige uitgaven binnen de specialistische jeugdhulp.

Nieuwe inkoop per 2022

De ruimte die het huidige stelsel biedt om in te zetten wat nodig is, lijkt vooralsnog te leiden tot onnodige kostenverhoging aan de specialistische kant. Zo wordt soms meer ingezet dan voorheen het geval was. Daarbij blijven de kosten toenemen. Mede gezien deze resultaten heeft de gemeente Diemen besloten dat een nieuwe aanbestedingsronde noodzakelijk is om tot betere garanties voor een financieel beheersbaar, werkend stelsel te komen. Dit betekent concreet een stelsel met lumpsum financiering. Het gemiddelde tarief per cliënt wordt losgelaten, een perverse prikkel voor zorgaanbieders om een hogere indicatie te vragen. De gemeente Diemen, Uithoorn, Ouder-Amstel en Amsterdam, die dit stelsel gaan invoeren, verwachten dat dit de financiële beheersbaarheid vergroot.

Risico's

Ondanks de ontwikkelde maatregelen om de financiële beheersbaarheid beter te borgen blijven de uitgaven een financieel risico vormen. Zo blijft er sprake van een spanningsveld tussen financiële beheersbaarheid aan de ene kant (met een niet onuitputtelijk budget voor specialistische jeugdhulp) en aan de andere kant de uitvoering van de Jeugdwet, doen wat nodig is en open einde regeling. Ook is vooraf net als bij de Wmo niet precies te voorspellen hoe groot de vraag om jeugdhulp per jaar zal zijn, en daarom ook niet of de kosten ervan binnen het budget blijven.

Daarnaast vormen de kosten voor de Gecertificeerde Instellingen, in het bijzonder Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA), een financieel risico. Momenteel vinden er tariefgesprekken plaats. JBRA verzoekt de gemeenten te financieren op basis van een caseload van 1 op 10. De financiële consequentie bij een verlaging van de caseload van 1 op 12 naar 1 op 10 betekent een toename van de kosten voor de gemeente Diemen per 2020 met ongeveer € 150.000.

Tot slot zet een deel de ontwikkelingen die hebben geleid tot een overschrijding van het budget de komende jaren door. Zo blijft het aantal jeugdigen in Diemen, in de jeugdhulp, en met complexere problematiek naar verwachting stijgen en lopen de contracten voor SJSO de komende jaren door.

2.3.14 Preventieve en ambulante jeugdhulp

De afgelopen jaren heeft gemeente Diemen succesvol gebouwd aan een sluitend aanbod van preventieve en ambulante jeugdhulpvoorzieningen. Gemeente Diemen zet in op preventie, vroegtijdig signaleren en tijdig hulp bieden aan jeugdigen. In de Jeugdnota

2017-2020 en de beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 is dit uitgangspunt nogmaals bekrachtigd. Door het creëren van een positief opgroei- en opvoedklimaat en het bieden van de juiste hulp – integraal, laagdrempelig, vroegtijdig, dicht bij huis en op maat – worden problemen zo veel mogelijk voorkomen of in een vroeg stadium onderkend. Bovendien is de verwachting dat door tijdige ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders voorkomen kan worden dat zij in een later stadium zwaardere, meer gespecialiseerde en duurdere vormen van hulp nodig hebben. Dat vraagt om goede en voldoende algemene voorzieningen en goede vroegsignalering waarbij - als er iets meer nodig is - snel en dichtbij ondersteuning geboden kan worden.

Het Rekenkameronderzoek Toegang tot jeugdhulp van 2019 in Diemen toont aan dat deze inzet op goede basisvoorzieningen een effectieve samenhang loont. Er is een breed aanbod van hulp in de preventieve sfeer en de toegang is laagdrempelig en sluit aan bij de leefsituatie van Diemense gezinnen. Knelpunten in de huidige werkwijze liggen onder andere in het niet goed kunnen overzien (en daardoor ook gebruik maken) van het omvangrijke aanbod en in de sturing op inhoud en kosten. Kortom, er bestaat behoefte aan meer overzicht en sturing in het preventieve veld. Hiertoe wordt in 2020 een evaluatie uitgevoerd van het preventief jeugdbeleid. De verwachting is dat dit niet zal leiden tot een vrijval van middelen binnen dit budget. Wel kan er een hernieuwde prioritering worden aangebracht in het aanbod en zal er beter gestuurd worden op kwaliteit en resultaat. In 2020 wordt daarmee gewerkt aan een uniform kader voor het preventief jeugdbeleid. De voor het preventief jeugdbeleid benodigde middelen zullen in de evaluatie van het beleid worden meegenomen.

Financieel effect preventieve en ambulante jeugdhulp

Aangezien het aantal inwoners in Diemen stijgt en daarmee ook de vraag van jeugdigen naar bestaande voorzieningen uit het preventieve jeugdbeleid, zijn er aanvullende middelen nodig om het aanbod op orde en toegankelijk te houden, ook voor deze nieuwe groep jeugdigen. Om het huidige niveau van preventieve en ambulante jeugdhulp te handhaven zal het budget omhoog moeten worden bijgesteld met € 50.000 op jaarbasis. Dit is een conservatieve inschatting op basis van de huidige situatie. In de loop van 2020 zal naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek meer informatie beschikbaar komen over de te formuleren langetermijnvisie en de (financiële) gevolgen daarvan.

2.3.15 Noodopvang

De gemeente Diemen biedt gezinnen die dakloos zijn noodopvang aan. Gezinnen worden onderzocht op zelfredzaamheid. De zelfredzame gezinnen dienen zelf te voorzien in huisvesting. De noodopvang dient voor de zelfredzame gezinnen als tijdelijke overbrugging om tot rust te komen en stappen te zetten om de dakloosheid op te heffen. De gemeente Diemen is vanaf april 2019 noodopvang aan gaan bieden aan Diemense gezinnen die dakloos zijn. De noodopvang vindt plaats in appartementen, hotels en vakantieparken. Deze opvangplekken worden in de markt gevonden. De gemeente wil graag op zoek naar een meer structureel aanbod van noodopvang, bijvoorbeeld in een aantal huizen op de particuliere huurmarkt of (sub-)regionale opvang in samenwerking met andere gemeenten of op andere wijze. De gezinnen worden door de Regenbooggroep begeleid bij het zoeken naar woonruimte.

Voor 2020 en verder is in de begroting geen ruimte voor de kosten die wij inschatten op circa € 95.000. Wij stellen voor de begroting met dit bedrag te verhogen. In de Kadernota 2021 komen wij met een voorstel het budget structureel te verhogen met € 95.000.

2.3.16 Voorbereidingskrediet Sportpark de Diemen

Ten behoeve van het project herinrichting Sportpark de Diemen, wordt er een voorbereidingskrediet van € 100.000 gevraagd. Dit bedrag wordt ten laste gelegd van het budget ter herinrichting van het Sportpark. Het project is de realisatie van twee hockeyvelden, een voetbalveld en een handbalveld op de voormalige locatie van de honkbalvereniging. Het bedrag dient voor het uitzetten van onderzoeken, voorbereidende werkzaamheden op de velden en het inhuren van experts.